

ZASADY BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA

Bezpieczeństwo w mieszkaniach

Sezon zimowego ogrzewania mieszkań w budynkach wielo i jednorodzinnych, to co roku okres zwiększonej ilości pożarów. Statystyki Państwowej Straży Pożarnej odnotowują wtedy wzrost liczby ofiar śmiertelnych i osób poszkodowanych.

Ilość strażackich interwencji rośnie z każdym rokiem.

Przyczyny pożarów od lat ciągle się powtarzają. Dominujące ich grupy, to podpalenia, nieostrożność osób zarówno dorosłych jak i nieletnich, wady lub niewłaściwa eksploatacja urządzeń i instalacji elektrycznych oraz wady i zła obsługa urządzeń grzewczych.

Zapewnij bliskim i sobie spokojne święta. Zapamiętaj następujące, podstawowe zasady bezpieczeństwa pożarowego.

1. W zakresie eksploatacji urządzeń elektrycznych:

- nie stosuj bezpieczników o większej mocy niż dopuszczalna, nie naprawiaj ich,
- używaj tylko tyle odbiorników prądu elektrycznego na ile obliczono moc instalacji elektrycznej - nadmierne obciążenie instalacji powoduje przegrzewanie się kabli i przewodów oraz wypalanie styków w gniaздkach i puszkach rozgałęźnych; jednoczesne włączenie opiekacza, żelazka i czajnika powoduje duże obciążenie eksploatowanej instalacji,
- nie używaj urządzeń uszkodzonych,
- zlecaj przeglądy techniczne urządzeń elektrycznych i gazowych wyłącznie osobom uprawnionym do ich wykonywania,
- nie ustawiaj sprzętu telewizyjnego i radiowego w nie wentylowanych regałach, na półkach obłożonych książkami i innymi materiałami palnymi - przez powolne i długotrwałe nagrzewanie zakurzonych przedmiotów może dojść do ich zapalenia,
- nie wykonuj prowizorycznych podłączeń do instalacji elektrycznej,
- używaj tylko urządzeń elektrycznych posiadających krajowe atesty i dopuszczenia,
- nie ustawiaj elektrycznych urządzeń grzewczych w pobliżu materiałów palnych (mebli, firanek, itp.) - zachowaj odległość minimum 50 cm.

2. W zakresie eksploatacji urządzeń gazowych:

- w mieszkaniu przechowuj nie więcej niż 2 nie podłączone do urządzeń gazowych butle gazowe, o ładunku nie przekraczającym 11 kg każda,
- nie przechowuj butli w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu terenu (np. w piwnicach), ponieważ gaz propan-butan jest cięższy od powietrza, może zalegać w pomieszczeniu grożąc wybuchem,
- nie zatykaj przewodów wentylacyjnych - w urządzeniach gazowych, w przypadku braku wystarczającej ilości powietrza, nastąpi niezupełne spalanie gazu, którego produktem może być trujący, niewyczuwalny tlenek węgla (CO),
- zlecaj okresowe czyszczenie kanałów kominowych i wentylacyjnych – niedrożne mogą być przyczyną śmiertelnych zatruc tlenkiem węgla, szczególnie podczas kąpieli w łazienkach wyposażonych w gazowe ogrzewacze wody,
- nie ogrzewaj pomieszczeń kuchnią gazową - takie praktyki mogą się skończyć poważnym zatruciem organizmu,
- używaj kuchni gazowej z wyłącznikiem przeciwwypływowym,
- używaj urządzeń gazowych posiadających krajowe atesty i dopuszczenia.

3. Zadbaj o warunki do ewakuacji na wypadek pożaru:

- nie stosuj krat w drzwiach i oknach, na klatkach schodowych i przejściach między nimi oraz wyjściach na dach - krata utrudni ewakuację podczas pożaru oraz wydłuży czas oczekiwania na

pomoc strażaków; jeżeli musisz, zakładaj kraty, które można otworzyć od wewnątrz. Klucz przechowuj w miejscu, znanym wszystkim domownikom; pamiętaj, że podczas pożaru może to być jedyna droga ewakuacji,

- nie zastawiaj sprzętami korytarzy i dojdź do mieszkań – może to utrudnić ewakuację oraz dojście ratowników.

4. W zakresie posługiwania się ogniem otwartym:

- dopilnuj, by dzieci nie bawiły się ogniem, materiałami pirotechnicznymi czy urządzeniami elektrycznymi, nigdy nie pozostawiaj małoletnich dzieci bez opieki,

- nie pal śmieci w śmietnikach i nie dopuść do zaproszenia ognia w zsypie,

- nie pal papierosów w łóżku - ludzie giną nie tylko w pożarach obejmujących całe mieszkanie; zdarza się, że zaproszenie ognia niedopałkiem papierosa po zaśnięciu, prowadzi do śmiertelnego zatrucia,

- nie zapalaj świec w pobliżu materiałów łatwo zapalnych,

- nie pozostawiaj włączonej kuchenki bez dozoru - odparowanie wody z garnka może doprowadzić do zwęglenia pozostałości, zapalenia ich i silnego zadymienia mieszkania, szczególnie niebezpiecznego dla śpiących osób; przypadkowe wygaszenie kuchenki podczas gotowania może również doprowadzić do ulatniania się gazu i jego wybuchu,

- przestrzegaj zakazu używania wyrobów pirotechnicznych w pomieszczeniach,

- przestrzegaj instrukcji obsługi wyrobów pirotechnicznych,

- przestrzegaj wymagań prawa lokalnego w zakresie stosowania wyrobów pirotechnicznych,

- wyposaż mieszkanie w gaśnicę proszkową, minimum 2-kilogramową; taką gaśnicą będziesz mógł bezpiecznie gasić palące się urządzenia elektryczne pod napięciem,

- wyposaż mieszkanie w autonomiczną czujkę pożarową, alarmującą o powstaniu dymu (podczas każdego pożaru wydzielają się duże ilości dymu).

5. Gdy opuszczasz mieszkanie:

- sprawdź czy zostały wyłączone wszystkie odbiorniki prądu i gazu,

- przed opuszczeniem domu na dłuższy czas odłącz zasilanie prądem elektrycznym oraz zakręć zawory wody i gazu,

- u sąsiadów pozostaw informację, gdzie będziesz przebywać.

6. Gdy powstanie pożar:

- zadzwoń do straży pożarnej pod numer - **998 lub z telefonu komórkowego 112**

- staraj się zejść na piętro poniżej palącego się mieszkania lub wyjść na zewnątrz budynku - pamiętaj - dym unosi się do góry, nie wolno zjeżdżać windami, nie należy otwierać drzwi, przez które wydobywa się dym, gdyż dostarczenie większej ilości tlenu może spowodować szybki rozwój pożaru i płomienie mogą nas poparzyć,

- jeżeli nie możesz opuścić mieszkania, nie otwieraj drzwi prowadzących na korytarz, uszczelnij je, wzywaj krzykiem pomocy, wykonuj polecenia strażaków,

- nie gaś wodą urządzeń elektrycznych, grozi to porażeniem prądem; staraj się wyciągnąć z gniazdka przewód zasilający (np. drewnianym kijem od szczotki), można wykręcić bezpieczniki by odłączyć dopływ prądu do mieszkania,

- powiadom o zagrożeniu sąsiadów,

- nie wdychaj dymu - zasłoń usta mokrą tkaniną; jeżeli to możliwe - zmocz swoje ubranie lub owiń ciało mokrą grubą tkaniną z naturalnych materiałów (z lnu, wełny, bawełny itp.).

7. Gdy poczujesz gaz:

- zawiadom jak najszybciej pogotowie gazowe i administrację,

- powiadom sąsiadów,

- nie włączaj światła ani żadnych urządzeń elektrycznych,

- nie zapalaj zapalek czy zapalniczek,

- zamknij zawór gazu w mieszkaniu,

- otwórz szeroko okno,

- wyjdź na zewnątrz budynku.

Wymagania dla organizatorów imprez z udziałem ponad 50 osób.

I. Organizator imprezy każdorazowo przed jej rozpoczęciem powinien sprawdzić i zapewnić bezpieczeństwo pożarowe w obiekcie, zwracając uwagę m.in. na następujące elementy.

1. Warunki ewakuacji ludzi, a w szczególności zapewnienie:

- co najmniej dwu wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń, w których przebywać może więcej niż 50 osób, lub których powierzchnia przekracza 300 m², z drzwiami o szerokości dostosowanej do liczby osób mogących jednocześnie przebywać w pomieszczeniu, licząc 0,6m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m na każde drzwi oraz kierunku otwierania się zgodnie z kierunkiem ewakuacji,
- odległości od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek do wyjścia z pomieszczenia, nie przekraczającej 40 m,
- odległości od wyjścia z pomieszczenia do drzwi klatki schodowej lub drzwi prowadzących na zewnątrz budynku - 20 m,
- drożności dróg ewakuacyjnych - nie zastawiania ich, nie składowania na nich materiałów palnych itp.

2. Wystrój wnętrz, w tym stosowanie:

- elementów wyposażenia i wystroju wnętrz z materiałów co najmniej trudno zapalnych.

3. Sprawność działania urządzeń przeciwpożarowych, takich jak:

- systemów sygnalizacji pożarowej,
- stałych urządzeń gaśniczych,
- telefonów umożliwiających łączność z najbliższą jednostką Państwowej Straży Pożarnej,
- gaśnic i innych urządzeń, znajdujących się w obiekcie.

4. Zapewnienie dostępu do:

- gaśnic,
- miejsc uruchamiania urządzeń przeciwpożarowych,
- przeciwpożarowych wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków instalacji gazowej,
- wyjść ewakuacyjnych.

5. Oznakowanie zgodnie z Polskimi Normami:

- dróg ewakuacyjnych,
- miejsc usytuowania i uruchamiania urządzeń przeciwpożarowych, telefonów, wyłączników prądu i kurków głównych instalacji gazowej oraz gaśnic.

6. Umieszczenie w miejscach widocznych wykazów telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru.

7. Znajomość przez pracowników obsługi i służbę ochrony obiektu zasad postępowania na wypadek powstania pożaru, a w szczególności:

- zasad organizacji i prowadzenia ewakuacji,
- sposobu alarmowania Państwowej Straży Pożarnej oraz służb ratowniczych działających w obiekcie,
- zasad użycia gaśnic oraz uruchamiania urządzeń przeciwpożarowych znajdujących się w obiekcie.

8. Przejezdność dróg pożarowych i dostęp do obiektu dla jednostek ratowniczych.

9. Właściwy dobór i wykonanie ogrzewania oraz instalacji elektroenergetycznych.

10. Aktualne badania instalacji elektrycznych i odgromowych

II. W trakcie trwania imprezy należy zwrócić uwagę na:

- zapewnienie stałego nadzoru nad przebiegiem imprezy przez wyznaczone służby lub osoby, zapoznane z zasadami postępowania na wypadek powstania pożaru,

- przestrzeganie zakazu używania ognia otwartego i palenia tytoniu w miejscach do tego celu nie przeznaczonych,
- utrzymanie drożności dróg ewakuacyjnych i możliwości natychmiastowego otwarcia drzwi ewakuacyjnych,
- zapewnienie przejezdności dróg pożarowych i zachowanie dostępu do obiektu dla jednostek ratowniczych,
- sprawność urządzeń nagłaśniających i oświetleniowych,
- zachowanie bezpieczeństwa podczas stosowania efektów specjalnych,
- przestrzeganie zakazu używania wyrobów pirotechnicznych wewnątrz pomieszczeń,
- stosowanie się do postanowień instrukcji obsługi wyrobów pirotechnicznych,
- przestrzeganie wymagań prawa lokalnego w zakresie używania wyrobów pirotechnicznych,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa przez uczestników imprezy.

III. Imprezy masowe

Zgodnie z ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 r., poprzez imprezę masową rozumie się imprezę sportową, artystyczną lub rozrywkową, na której liczba miejsc dla osób na stadionie, w innym obiekcie niebędącym budynkiem lub na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej wynosi - nie mniej niż 1.000, a w przypadku hali sportowej lub innego budynku umożliwiającego przeprowadzenie imprezy - nie mniej niż 300 (nie dotyczy imprez odbywających się w teatrach, kinach, placówkach oświatowych itp.).

Bezpieczeństwo imprezy masowej polega na spełnieniu przez organizatora imprezy (osobę prawną, osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej) wymogów w zakresie bezpieczeństwa osób obecnych na imprezie w czasie jej trwania, ochrony porządku publicznego, zabezpieczenia pod względem medycznym, a także stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi.

Organizator imprezy masowej, w uzgodnieniu z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, powinien określić szczegółowe zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w obiekcie (terenie), w którym planuje się przeprowadzenie imprezy. Powyższe uzgodnienie zasad postępowania stanowi m.in. podstawę do wystąpienia przez organizatora imprezy masowej z wnioskiem, do właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy organu administracji samorządowej (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta), o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej.

Organizator imprezy masowej jest obowiązany do zapewnienia bezpieczeństwa osobom obecnym na imprezie oraz porządku podczas jej trwania. W tym celu powinien przede wszystkim zapewnić:

1. Spełnienie wymogów określonych w przepisach prawa, w szczególności w przepisach budowlanych, sanitarnych i dotyczących ochrony przeciwpożarowej,
2. Służbę porządkową i informacyjną,
3. Pomoc medyczną oraz zaplecze higieniczno-sanitarne,
4. Drogi ewakuacyjne oraz drogi umożliwiające dojazd jednostkom ratowniczo-gaśniczym i innym służbom interwencyjnym,
5. Warunki zorganizowania łączności pomiędzy służbami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy,
6. Sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze niezbędne przy zabezpieczeniu działań ratowniczo-gaśniczych,
7. Uzyskanie zezwolenia od właściwego terenowo organu administracji samorządowej na przeprowadzenie imprezy masowej,

Przy organizacji pokazów z użyciem wyrobów pirotechnicznych należy uwzględnić dodatkowo poniższe wskazania:

1. Pokazy powinny być organizowane na otwartym terenie, przy czym minimalna odległość stanowisk odpalania materiałów z ukierunkowaniem na otwartą przestrzeń nie powinna być mniejsza niż 25 m od budynków i 50 m od miejsc dla publiczności,
2. Lokalizacja miejsca pokazów powinna uwzględniać spełnienie wymogów co do odległości od terenów leśnych, stogów itp., wynikających z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16.06.2003r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów,

Warunki przechowywania i sprzedaży materiałów pirotechnicznych

Sprzedaż materiałów pirotechnicznych dozwolona jest pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 listopada 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, transporcie wewnątrzzakładowym oraz obrocie materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. Nr 163, poz. 1577) oraz przepisów o ochronie przeciwpożarowej. W przypadku materiałów podlegających koncesjonowaniu (wyroby przeznaczone do pokazów profesjonalnych) warunki określone zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 października 2002 r. w sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. (Dz. U. Nr 190, poz. 1589).

Materiały pirotechniczne należy przechowywać i sprzedawać z zachowaniem szczególnych środków ostrożności.

Przechowywanie i sprzedaż materiałów pirotechnicznych w ilościach do 1000 kg może odbywać się pod warunkiem spełnienia następujących wymagań:

- 1) pomieszczenia powinny być wydzielone pożarowo,
- 2) dopuszczalna ilość przechowywanych materiałów w obiekcie nie może przekraczać:
  - a) w magazynie – 1000 kg,
  - b) w magazynie podręcznym sklepu – 300 kg,
  - c) w pomieszczeniach sprzedaży detalicznej – 100 kg.
- 3) wyroby powinny być przechowywane w opakowaniach fabrycznych, zaopatrzonych w instrukcję użytkowania,
- 4) dopuszcza się ekspozycję w witrynach sklepowych pojedynczych egzemplarzy wyrobów,
- 5) zabrania się stosowania ognia otwartego i demonstrowania działania wyrobów w pomieszczeniach,
- 6) zabrania się stosowania ogrzewania elektrycznego pomieszczeń,
- 7) instalacje elektryczne powinny spełniać wymagania jak dla pomieszczeń zagrożonych pożarem,
- 8) powłoki ścian, sufitów i podłóg powinny być co najmniej trudno zapalne,
- 9) pomieszczenia powinny posiadać co najmniej wentylację grawitacyjną.

Przy stosowaniu materiałów pirotechnicznych w ilościach przekraczających 1000 kg mają zastosowanie przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, magazynowaniu i transporcie wewnątrzzakładowym materiałów wybuchowych.

Używając wyrobów pirotechnicznych należy pamiętać, że w wielu przypadkach wojewodowie lub władze samorządowe prawem miejscowym wprowadzają zakaz lub ograniczenia używania wyrobów pirotechnicznych w miejscach publicznych, a możliwość organizowania pokazów uzależniają od uzgodnienia ich z właściwymi organami PSP.

Warunki ewakuacji ludzi z obiektów użyteczności publicznej (obiekty handlowe, sale zabaw,

dyskoteki)

W przypadku konieczności ewakuacji ludzi z obiektu, osoby odpowiedzialne za jej przeprowadzenie powinny stosować się do następujących zasad.

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w zagrożonych pomieszczeniach o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji.
2. Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji osób.
3. Najpierw należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie.
4. Po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić, czy wszystkich ewakuowano. W razie podejrzenia, że ktoś pozostał w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt kierującemu akcją ratowniczą.
5. Po przybyciu jednostek Straży Pożarnej, kierujący przebiegiem akcji zgłasza się do dowódcy tych jednostek, celem złożenia informacji o podjętych działaniach i przekazania kierownictwa akcją ratowniczą.

Zasady postępowania podczas ewakuacji.

1. Należy podporządkować się poleceniom osób odpowiedzialnych za przebieg ewakuacji.
2. Należy kierować się do wyjść ewakuacyjnych zgodnie z kierunkiem znaków ewakuacyjnych lub instrukcji przekazywanych poprzez instalację rozgłoszeniową.
3. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.
4. Po opuszczeniu obiektu wolno wrócić do niego dopiero po uzyskaniu zgody osób kierujących ewakuacją.
5. W czasie ewakuacji nie wolno używać wind.

UWAGA.

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu bądź jego części stanowiącej odrębną strefę pożarową, przeznaczonego do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia MSWiA z dnia 16.06.2003r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, zobowiązany jest do opracowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, która powinna między innymi zawierać:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu jego użytkowania,
- 2) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
- 3) sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi,
- 4) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią tej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.